

УДК 33.025 : (338.2 + 338.439)

DOI: 10.60022/3(5)-70S

Дячков Дмитро Володимировичдоктор економічних наук, професор
професор кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної
Полтавський державний аграрний університет, Україна**Diachkov Dmytro**Doctor of Sciences (Economics), Professor
Professor of the Department of Management named after I. A. Markina
Poltava State Agrarian University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-2637-0099

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ ТА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ

Анотація. Метою статті є систематизація та характеристика факторів впливу на економічну й продовольчу безпеку агропродовольчої сфери в умовах глобалізаційних, воєнно-безпекових, соціально-економічних і кліматичних викликів. Методика дослідження ґрунтується на системному, факторному, причинно-наслідковому та структурно-логічному аналізі, що дало змогу виокремити базові, похідні та інтегровані фактори. У результаті дослідження обґрунтовано роль інституційно-регуляторних, технологічних, екологічних, виробничо-ресурсних, економічних, соціально-демографічних, логістичних, воєнних і глобальних чинників у формуванні продовольчої безпеки. Практична значущість полягає у можливості використання запропонованої систематизації для оцінювання стану агропродовольчої сфери та обґрунтування управлінських рішень щодо підвищення її стійкості.

Ключові слова: економічна безпека, продовольча безпека, агропродовольча сфера, фактори впливу, стійкість, продовольча доступність, аграрний сектор, воєнні виклики, глобалізація, цифровізація.

FACTORS INFLUENCING THE ECONOMIC AND FOOD SECURITY OF THE AGRI-FOOD SECTOR

Abstract. The purpose of the article is to systematise and characterise the factors influencing the economic and food security of the agri-food sector under modern globalisation, military, socio-economic, demographic and climate-related challenges. The research methodology is based on the use of systemic, factor, structural-logical and cause-and-effect analysis. This methodological approach made it possible to consider food security not as the result of the influence of isolated determinants, but as a complex outcome of the interaction of basic, derivative and integrated factors. The study identifies institutional and regulatory, technological and digital, ecological and climatic, production and resource, economic, socio-demographic, infrastructure and logistics, military-security and global factors. It is substantiated that institutional and regulatory factors form the general rules of functioning of the agri-food system, while technological and digital factors act as catalysts for increasing its efficiency, transparency and adaptability. Ecological and climatic factors determine the natural resource basis of agricultural production; production and resource factors transform this basis into specific volumes of agricultural output; economic and social factors influence the affordability and structure of food consumption; and infrastructure and logistics factors ensure the physical availability of food for the population. Particular attention is paid to military-security factors, which have a destructive multiplier effect on production, logistics, labour resources and food prices, as well as to global factors that shape the external environment of the Ukrainian agri-food sector. The results of the study made it possible to identify integrated second-level factors, including food availability, stability of the agri-food system, efficiency of agricultural production, sustainability, food self-sufficiency, price stability, innovation capacity, food quality and safety, and adaptability. The practical significance of the results lies in the possibility of using the proposed systematisation as an analytical basis for assessing the state of economic and food security, identifying the most vulnerable components of the agri-food system and substantiating managerial decisions aimed at strengthening its resilience and adaptive capacity in the face of current and future challenges.

Keywords: *economic security, food security, agri-food sector, influencing factors, resilience, food availability, agricultural sector, military challenges, globalization, digitalization.*

Постановка проблеми. В умовах розгортання глобалізаційних процесів, наростання економічної нестабільності, соціального та демографічного дисбалансу, зростання впливу воєнних викликів та постійної зміни кліматичних умов питання забезпечення продовольчої безпеки набуває особливої актуальності. Водночас, зазначені фактори спричиняють порушення логістичних ланцюгів, зниження платоспроможності населення, руйнування інфраструктури та трансформацію виробничих процесів, що суттєво ускладнює забезпечення стабільності агропродовольчої системи, що визначає зазначену проблематику як одне з найбільш важливих стратегічних завдань для України, оскільки аграрний сектор є однією з базових галузей вітчизняної економіки, яка забезпечує вагому частку експортного потенціалу держави. Зважаючи, що економічна та продовольча безпека агропродовольчої сфери є ключовими складовими національної безпеки держави, які визначають її здатність забезпечувати стабільний розвиток, продовольчу незалежність та належний рівень життя населення, дослідження та систематизація факторів впливу актуалізують необхідність їх системного наукового осмислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика економічної та продовольчої безпеки України є об'єктом численних наукових досліджень, у межах яких розглядаються як теоретико-методологічні засади формування продовольчої безпеки, так і прикладні аспекти її забезпечення в умовах сучасних трансформацій. Зокрема, у працях Живко З., Даниленко Н. та Стадника М. проведено ґрунтовний теоретико-аналітичний огляд сутності продовольчої безпеки та узагальнюють підходи до її оцінювання, пропонуючи власну систему індикаторів [1]. Дудар В. акцентує увагу на необхідності забезпечення збалансованості між доступністю, якістю та достатністю споживання продуктів харчування, визначаючи продовольчу безпеку як складову економічної [2].

Олійник Ю., Жураковська А., Крилов Д. у своїх дослідженнях зосереджуються на ідентифікації ключових факторів формування продовольчої безпеки, пропонуючи систему критеріїв та показників оцінювання її рівня [3; 4]. Вони підкреслюють важливість взаємозв'язку аграрного виробництва, ринку продовольства та економічної безпеки країни.

Іртищева І., Рогатіна Л., Іліницька О. характеризують продовольчу безпеку з позиції системного підходу, визначаючи її як багаторівневу категорію, яка формується під впливом економічних, соціальних та управлінських чинників [5]. Суттєвий внесок у дослідження сучасного стану продовольчої безпеки здійснено Беловою І., Ярошук О., яка аналізує актуальні виклики розвитку агропродовольчої сфери та визначає основні проблеми забезпечення продовольчої безпеки в Україні, зокрема в контексті воєнних, екологічних та соціально-економічних змін [6].

Важливим напрямом досліджень в зазначеному контексті є визначення впливу інновацій та цифровізації агропродовольчої сфери, що відображені у працях зарубіжних учених Каміларіса А., Фонтса А., Пренафета-Болди Ф., зокрема ролі цифрових технологій у забезпеченні прозорості та ефективності продовольчих ланцюгів [7]. У свою чергу, Носратабаді С. обґрунтовує вплив соціального капіталу на продовольчу безпеку через механізми обміну ресурсами та інформацією [8].

У наукових напрацюваннях інших авторів значна увага приділяється впливу глобальних й кризових факторів на продовольчу та економічну безпеку, зокрема обґрунтуванню концептуальних засад забезпечення продовольчої безпеки в умовах соціально-економічних трансформацій, де особливий акцент зроблено на негативному впливі воєнних дій, зростанні цін на продовольство та необхідності впровадження інноваційних підходів до управління агропродовольчою системою [9-15].

Отже, аналіз наукових праць свідчить про значний рівень опрацювання окремих аспектів продовольчої безпеки, зокрема теоретичних засад, факторів впливу, індикаторів оцінювання та ролі аграрного сектору. Водночас, більшість досліджень має фрагментарний характер і зосереджується на окремих групах факторів. Недостатньо дослідженими залишаються питання комплексної систематизації факторів впливу на економічну та продовольчу безпеку агропродовольчої сфери з урахуванням сучасних викликів, що зумовлює необхідність подальших наукових розробок у цьому напрямі.

Метою статті є систематизація факторів впливу на економічну та продовольчу безпеку агропродовольчої сфери надання їх характеристики.

Виклад основного матеріалу. Формування економічної та продовольчої безпеки агропродовольчої сфери має комплексний та системний характер, що зумовлено взаємодією сукупності різномірних та різноспрямованих факторів. Особливо за сучасних умов, ці фактори не діють ізольовано, а формують взаємопов'язану багаторівневу систему, у якій одні виступають базовими, а інші – похідними, забезпечуючи трансформацію ресурсного потенціалу у кінцеві результати функціонування агропродовольчого сектору. Зазначена систематизація дозволяє розглядати економічну та продовольчу безпеку як результат синергії виробничих, економічних, інституційних, соціальних, екологічних,

зовнішніх та інших впливів (рис. 1).

Рис. 1. Система факторів впливу на економічну та продовольчу безпеку агропродовольчої сфери
Джерело: сформовано автором за даними [1-15]

Взаємодія зазначених факторів має складний багаторівневий характер і ґрунтується на причинно-наслідкових зв'язках між окремими їх групами. При цьому доцільно виокремити базові (первинні), похідні та інтегровані фактори, що формуються внаслідок їх взаємодії. Перш за все, доцільно виокремити дві групи факторів, які здійснюють вплив на всі інші групи:

– інституційно-регуляторні, які носять системоутворюючий характер, формують правила поведінки на внутрішньому та зовнішньому ринках, забезпечують державну підтримку, регулюють доступ до ресурсів, визначають податкове навантаження, стандарти якості продукції, регулюють рівень конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості, а також стимулюють до розвитку технологій та їх застосування в аграрній сфері. Отже, інституційні фактори виступають первинними по відношенню до економічних, виробничих, логістичних, соціальних факторів, забезпечуючи їх узгоджений розвиток;

– технологічні та цифрові фактори, які виступають каталізатором підвищення ефективності агропродовольчої сфери. Впровадження цифрових технологій, автоматизація виробничих процесів, використання аналітичних систем і цифрових платформ сприяють оптимізації ресурсів, підвищенню продуктивності та прозорості управління. Зазначена група факторів, хоча й формується під впливом інституційної політики та інвестиційного середовища, проте є самостійною та сприяє посиленню ефективності усіх інших складових груп факторів впливу на аграрну галузь в контексті забезпечення продовольчої та економічної безпеки [9-12].

Враховуючи специфіку аграрного сектору та його процеси сільськогосподарського виробництва, базовими у системі факторного впливу доцільно визначити екологічні та кліматичні чинники, оскільки саме вони формують його природно-ресурсну основу. Стан ґрунтів, кліматичні умови, водозабезпечення, деградація земель, екологія та інші фактори визначають можливості використання земельного потенціалу та рівень продуктивності виробничо-господарських процесів аграрних підприємств. Саме ця група факторів має первинний характер, оскільки впливає на всі наступні рівні – від виробництва до економічних результатів.

Відповідно, виробничо-ресурсні фактори є похідними від екологічних, адже саме вони трансформують природні ресурси у конкретні обсяги сільськогосподарської продукції та формують фізичну основу продовольчої безпеки. Ефективність їх використання залежить від рівня технічної оснащеності, доступу до якісних ресурсів (насіння, добрив, засобів захисту рослин), а також від впровадження сучасних агротехнологій та управлінських рішень. За належного рівня розвитку виробничо-ресурсні фактори забезпечують стабільність аграрного виробництва, підвищення продуктивності та зниження виробничих ризиків. Водночас, ця група факторів є чутливою до впливу як екологічних, так і економічних умов: погіршення природних характеристик або обмеженість доступу до ресурсів призводять до зниження ефективності виробництва, що безпосередньо відображається на обсягах продовольства.

Виробничо-ресурсні фактори визначають економічні параметри функціонування агропродовольчої сфери через собівартість продукції, рівень рентабельності та конкурентоспроможність, що зумовлює їх вплив на ціноутворення, доходи та загальну економічну ефективність агросфери. Економічні фактори, у свою чергу, забезпечують трансформацію виробничого потенціалу у доступність продовольства для населення. Відтак, економічні чинники є похідними від виробничих, але залежать від інституційного середовища (державна політика, податкові механізми, програми підтримки агросектору та інше) та глобальних факторів (світові ціни, валютні коливання, експортно-імпортні обмеження тощо).

Соціально-демографічні фактори виступають похідними від економічних, оскільки рівень доходів населення, демографічні зміни, урбанізація, міграційні процеси та споживчі вподобання впливають безпосередньо на структуру й обсяги споживання продовольства, а отже зростання або зниження платоспроможності населення впливає на попит, що, у свою чергу, спричиняє зміну обсягів і структури виробництва аграрної продукції.

Важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки відіграють інфраструктурно-логістичні фактори, які забезпечують переміщення продукції від виробника до кінцевого споживача, трансформуючи її у доступний товар для населення. Розвиненість транспортної системи, наявність елеваторних і складських потужностей, ефективність логістичних каналів й функціонування аграрних ринків визначають стабільність постачання та рівень втрат продукції. При цьому інфраструктурна складова є залежною від економічної складової, інституційної політики держави (інвестиції та державна політика розвитку інфраструктури), безпекової ситуації (можливі руйнування інфраструктури), що особливо актуально в умовах воєнних викликів.

Особливе місце у сучасних умовах займають воєнно-безпекові фактори, які, на жаль, носять лише комплексний деструктивний вплив на агропродовольчу систему. Руйнування інфраструктури,

окупація земель, порушення логістичних ланцюгів, міграція робочої сили призводять до зниження виробництва, зростання цін та погіршення доступності продовольства. На відміну від інших факторів, воєнні чинники впливають одночасно на всі елементи системи, формуючи мультиплікативний негативний ефект.

Глобальні фактори визначають зовнішнє середовище функціонування агропродовольчої сфери. Світові ціни на продовольство, міжнародна конкуренція, глобальні логістичні ланцюги та валютні коливання впливають на експортний потенціал та внутрішню цінову ситуацію. Ці фактори мають екзогенний характер, проте їх вплив значною мірою визначає економічні результати аграрного сектору.

Отже, економічна та продовольча безпека агропродовольчої сфери формується під впливом складної системи взаємопов'язаних факторів, у якій базові (екологічні та інституційні) визначають параметри виробництва, виробничі фактори формують обсяги продукції, економічні та соціальні забезпечують її доступність, а інфраструктурні – доведення до споживача. Технологічні фактори підсилюють ефективність системи, тоді як воєнні та глобальні чинники можуть як дестабілізувати, так і трансформувати її функціонування. Така взаємодія обумовлює необхідність комплексного підходу до управління продовольчою безпекою з урахуванням взаємозалежності всіх факторів.

У результаті взаємодії базових та похідних факторів агропродовольчої сфери різної пріоритетності формуються інтегровані фактори другого рівня, які не існують ізольовано, а є результатом синергії кількох груп первинних чинників та відображають узагальнений результат функціонування системи, характеризують її ефективність, стабільність, здатність забезпечувати населення продовольством (рис. 2).

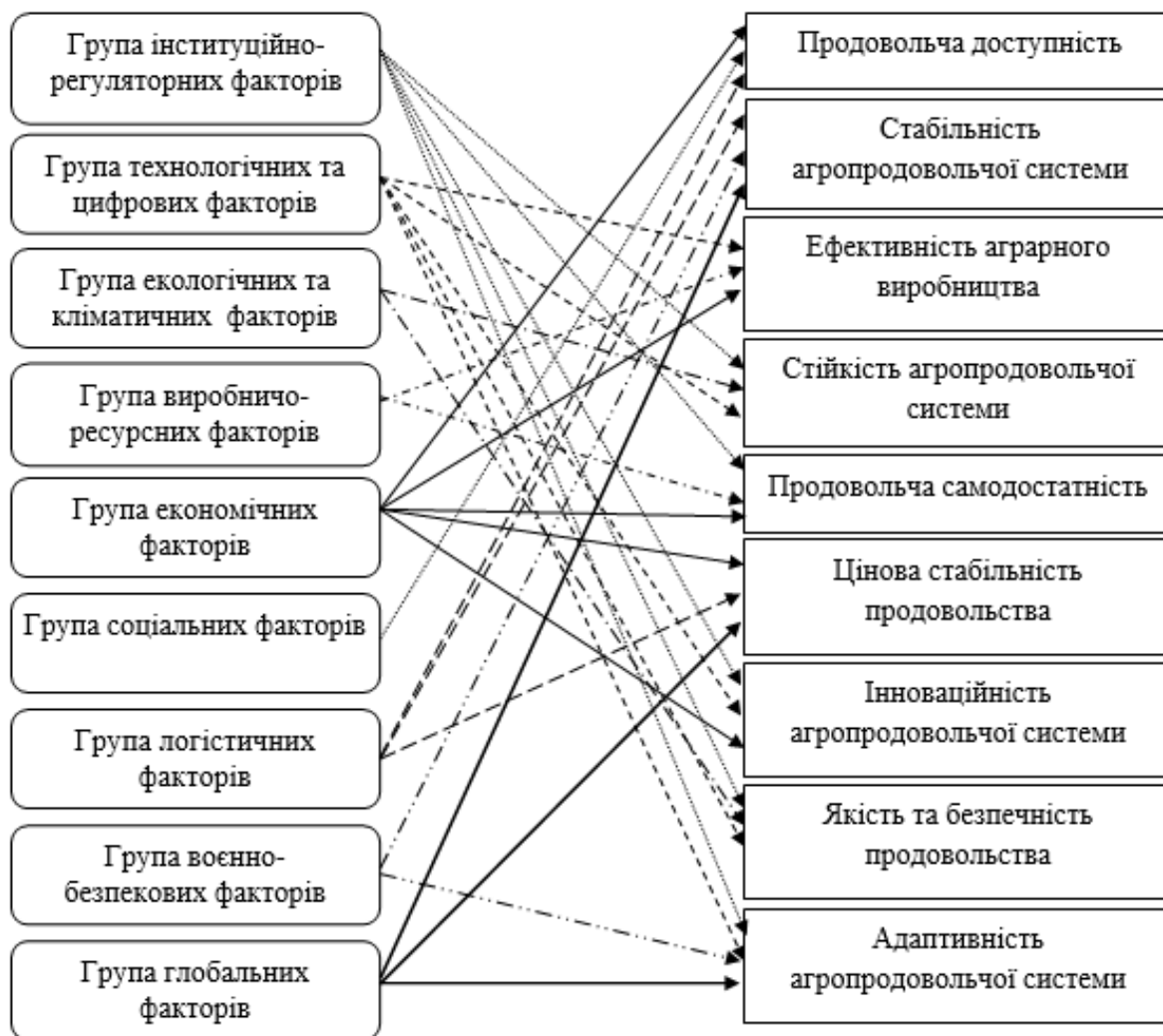

Рис. 2. Система інтегрованих факторів другого рівня впливу на економічну та продовольчу безпеку агропродовольчої сфери

Джерело: сформовано автором за даними [1;4; 13-15]

Серед зазначених факторів доцільно, перш за все, визначити продовольчу доступність, яка формується під впливом економічних, соціально-демографічних та інфраструктурно-логістичних факторів, де економічні чинники – визначають рівень доходів населення й цінову політику, соціальні – структуру попиту та споживчі вподобання, а логістичні – забезпечують фізичну наявність продукції на ринку.

Другим, важливим, інтегрованим фактором є стабільність агропродовольчої системи, яка формується через взаємовплив логістичних, воєнно-безпекових та глобальних факторів. Розвинена інфраструктура забезпечує безперервність постачання, а воєнні дії та глобальні ринкові коливання – порушують стабільність функціонування системи.

Третій інтегрований фактор – ефективність аграрного виробництва, який є результатом впливу групи виробничо-ресурсних, технологічних та економічних факторів. Виробничі ресурси забезпечують базу для виробництва, технології підвищують продуктивність та знижують витрати, а економічні умови визначають рентабельність.

Четвертим, визначеним інтегрованим фактором виступає стійкість агропродовольчої системи, яка забезпечується взаємодією екологічних, інституційних та технологічних факторів, оскільки екологічні умови визначають можливості довгострокового використання ресурсів, інституційні чинники – забезпечують регулювання й контроль діяльності всього аграрного сектору, а технологічні – сприяють впровадженню ресурсозберігаючих та екологічно безпечних рішень.

П'ятим інтегрованим фактором доцільно визначити продовольчу самодостатність, яка формується на основі виробничо-ресурсних, економічних та інституційних факторів та відображає здатність країни забезпечувати внутрішні потреби за рахунок власного виробництва.

Шостим, визначеним фактором є цінова стабільність продовольства, яка визначається впливом економічних, глобальних та логістичних факторів, адже коливання цін на світовому ринку, зміна валютного курсу або порушення постачання безпосередньо відображаються на внутрішньому ринку.

Сьомим інтегрованим фактором виступає інноваційність агропродовольчої системи, яка визначає рівень впровадження сучасних технологій, цифровізації та автоматизації агровиробничих процесів та забезпечується синергією технологічних, інституційних та економічних факторів.

Восьмим фактором є якість та безпечність продовольства, яка характеризує відповідність продукції стандартам якості та безпеки та є важливою складовою продовольчої безпеки. Зазначений інтегрований фактор формується під впливом інституційних, технологічних та екологічних факторів.

Дев'ятим інтегрованим фактором визначено адаптивність агропродовольчої системи, яка формується під впливом технологічних, інституційних, воєнно-безпекових та глобальних факторів та відображає здатність системи швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища й кризові явища (переорієнтація експортних потоків України з морських портів на залізничні та річкові маршрути в умовах війни).

Отже, інтегровані фактори другого рівня відображають результат комплексної взаємодії базових факторів та дозволяють більш повно оцінити стан економічної та продовольчої безпеки агропродовольчої сфери, її ефективність, стійкість та здатність до розвитку в умовах сучасних викликів. Взаємозв'язки між факторами мають ієрархічний і циклічний характер, де базові фактори формують передумови для розвитку похідних, а інтегровані фактори відображають кінцевий результат їх взаємодії, що зумовлює необхідність комплексного підходу до управління економічною та продовольчою безпекою аграрного сектору з урахуванням взаємозалежності всіх складових.

Висновки. Узагальнення результатів дослідження засвідчило, що економічна та продовольча безпека агропродовольчої сфери формується під впливом взаємопов'язаних базових, похідних та інтегрованих факторів, серед яких визначальну роль відіграють інституційно-регуляторні, технологічні та екологічні чинники. Встановлено, що інтегровані фактори другого рівня (доступність, стабільність, ефективність, стійкість, самодостатність тощо) відображають узагальнений результат функціонування системи та можуть використовуватися як комплексні індикатори її оцінювання. Водночас воєнні та глобальні виклики суттєво дестабілізують агропродовольчу сферу, що зумовлює необхідність комплексного підходу до її управління. Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з поглибленням саме системного аналізу факторів, зокрема уточненням їх класифікації, кількісним оцінюванням сили впливу кожної групи факторів та побудовою моделей їх взаємодії. Важливим напрямом є розроблення інтегральних показників на основі систематизованих факторів, що дозволить підвищити обґрунтованість управлінських рішень, а також дослідження механізмів оптимізації їх взаємодії з метою посилення стійкості та адаптивності агропродовольчої системи в умовах сучасних викликів.

Література

1. Живко З. Б., Даниленко Н. Б., Стадник М. Є. Продовольча безпека України: теоретико-аналітичний огляд. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Т. 30(69), №6(1). С. 15-23.
2. Дудар В. Продовольча безпека України та складові її забезпечення у контексті економічної безпеки держави. *Вісник ТНЕУ*. 2016. № 2. С. 20-32.
3. Олійник Ю. В., Жураковська А. В. Фактори забезпечення продовольчої безпеки України. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 2. С. 78-84.
4. Крилов Д. В. Проблеми забезпечення продовольчої безпеки України. *Науковий вісник*. 2023. № 7. С. 45–52.
5. Іртишева І. О., Рогатина Л. П., Іліницька О. С. Продовольча безпека – важливий елемент економічної та національної безпеки. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 3-8.
6. Белова І., Ярошук О. Продовольча безпека України в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 3. С. 208-221.
7. Kamilaris A., Fonts A., Prenafeta-Boldu F. X. The rise of blockchain technology in agriculture and food supply chains. *Trends in Food Science & Technology*. 2019. Vol. 91. P. 640-652.
8. Білоусько Т. В., Головка О. М. Продовольча безпека країни як соціально-економічна категорія в умовах сучасних викликів. *Економіка та суспільство*. 2025. № 55. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5686/5627> (дата звернення 05.04.2026)
9. Nosratabadi S., Mosavi A., Shamshirband S. Social capital contributions to food security: a comprehensive review. *Sustainability*. 2020. Vol. 12, No. 10. P. 1-20.
10. Варченко О. М. Аграрний сектор України в умовах глобалізації: виклики та перспективи. *Економіка та держава*. 2022. № 4. С. 23-28.
11. Власова В. І., Янковська Я. О. Розвиток аграрного сектору в системі забезпечення продовольчої безпеки. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 45-52.
12. Мостова А. Д. Сучасний стан продовольчої безпеки України та методи її оцінювання. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 43. С. 62-67.
13. Павловська І. Г. Фактори впливу на продовольчу безпеку держави. *Економічні горизонти*. 2022. №2(20). С. 111-124.
14. Шинкарук Л. В., Прокопенко К. О., Ковальчук О. В. *Продовольча безпека: світові тенденції та можливості для України*: монографія. Київ: НУБіП України, 2022. 312 с.
15. Myskiv H., Myskiv O. The role of the agricultural sector in ensuring global food security. *Economics and Management*. 2025. Vol. 12, No. 2. P. 328-336.

References

1. Zhyvko Z. B., Danylenko N. B., Stadnyk M. Ye. (2019) Prodovolcha bezpeka Ukrainy: teoretyko-analitychnyi ohliad [Food security of Ukraine: theoretical and analytical review]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Ekonomika i upravlinnia – Scientific Notes of V. I. Vernadsky Tavriya National University. Series: Economics and Management*. vol. 30 No 69. issue 6(1). pp. 15-23.
2. Dudar V. (2016) Prodovolcha bezpeka Ukrainy ta skladovi yii zabezpechennia u konteksti ekonomichnoi bezpeky derzhavy [Food security of Ukraine and components of its provision in the context of the economic security of the state]. *Visnyk TNEU – Bulletin of TNEU*. No 2, pp. 20-32.
3. Oliinyk Yu. V., Zhurakovska A. V. (2020) Faktory zabezpechennia prodovolchoi bezpeky Ukrainy [Factors of ensuring food security of Ukraine]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy – Bulletin of Economic Science of Ukraine*. No 2. pp. 78-84.
4. Krylov D. V. (2023) Problemy zabezpechennia prodovolchoi bezpeky Ukrainy [Problems of ensuring food security of Ukraine]. *Naukovyi visnyk – Scientific Bulletin*. No 7. pp. 45-52.
5. Irtysheva I. O., Rohatina L. P., Ilinytska O. S. (2020) Prodovolcha bezpeka – vazhlyvyi element ekonomichnoi ta natsionalnoi bezpeky [Food security as an important element of economic and national security]. *Ahrosvit – Agrosvit*. No 22. pp. 3-8.
6. Belova I., Yaroshchuk O. (2024) Prodovolcha bezpeka Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: vyklyky ta perspektyvy [Food security of Ukraine under martial law: challenges and prospects]. *Ekonomichnyi analiz – Economic Analysis*. vol. 34 No 3. pp. 208–221.
7. Kamilaris A., Fonts A., Prenafeta-Boldu F. X. (2019) The rise of blockchain technology in agriculture and food supply chains. *Trends in Food Science & Technology*. vol. 91. pp. 640-652.
8. Bilousko T. V., Holovko O. M. (2025) Prodovolcha bezpeka krainy yak sotsialno-ekonomichna katehoriia v umovakh suchasnykh vyklykiv [Food security of the country as a socio-economic category

under modern challenges]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*. No 55. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5686/5627> (accessed April 05, 2026).

9. Nosratabadi S., Mosavi A., Shamshirband S. (2020) Social capital contributions to food security: a comprehensive review. *Sustainability*. vol. 12 No 10. pp. 1-20.

10. Varchenko O. M. (2022) Ahrarnyi sektor Ukrainy v umovakh hlobalizatsii: vyklyky ta perspektyvy [The agricultural sector of Ukraine under globalization: challenges and prospects]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and State*. No 4. pp. 23-28.

11. Vlasova V. I., Yankovska Ya. O. (2021) Rozvytok ahrarnoho sektoru v systemi zabezpechennia prodovolchoi bezpeky [Development of the agricultural sector in the system of ensuring food security]. *Ekonomika APK – Economics of the Agro-Industrial Complex*. No 6. pp. 45-52.

12. Mostova A. D. (2019) Suchasnyi stan prodovolchoi bezpeky Ukrainy ta metody yii otsiniuvannia [Current state of food security of Ukraine and methods of its assessment]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*. No 43. pp. 62-67.

13. Pavlovska I. H. (2022) Faktory vplyvu na prodovolchu bezpeku derzhavy [Factors influencing food security of the state]. *Ekonomichni horyzonty – Economic Horizons*. vol. 20 No 2. pp. 111-124.

14. Shynkaruk L. V., Prokopenko K. O., Kovalchuk O. V. (2022) *Prodovolcha bezpeka: svitovi tendentsii ta mozlyvosti dlia Ukrainy [Food security: global trends and opportunities for Ukraine]*. Kyiv: NUBiP Ukrainy.

15. Myskiv H., Myskiv O. (2025) The role of the agricultural sector in ensuring global food security. *Economics and Management*. vol. 12 No 2. pp. 328-336.

Отримано: 11.04.2026

Прийнято до публікації: 11.05.2026

Опубліковано: 15.05.2026